

Differentiëren is te leren

Differentiëren in de les is een hot-item binnen het onderwijs. Zo ook voor het Teylingen College in Voorhout. De afdeling KTS, met techno-mavo en vakcollege voor techniek en consumptief, zet sterk in op talentontwikkeling van de leerlingen, maar kreeg desondanks van de Inspectie te horen dat er niet genoeg gedifferentieerd werd tussen kader en tl-leerlingen. Met behulp van een trainingstraject is het tij gekeerd. De Inspectie is positiever en docenten delen met elkaar de praktische kennis over hoe om te gaan met de verschillen.

TEKST HANNEKE VAN DER LINDEN | BEELD CPS EN MARIUS ROOS

Martien van Moorten, schoolleider in opleiding en coördinator van de vakgroep NaSK van het Teylingen College, is enthousiast voorstander van differentiatie en is binnen de school verantwoordelijk voor de projectgroep differentiëren. "De werkgroep is belangrijk om differentiatie echt tot leven te brengen op de school. Want het moet niet alleen bij een training van een paar dagdelen blijven en dat er dan weer wordt teruggerepen naar het oude vertrouwde. Het is een soort van cultuuromslag en daar heb je tijd voor nodig."

Voor alle typen onderwijs

De docenten van het Teylingen College hebben een training 'Differentiëren is te leren' gevolgd op de school zelf, verzorgd door Meike Berben van CPS Onderwijsontwikkeling en Advies. Berben: "Voor het Teylingen College hebben we vier bijeenkomsten van één dagdeel op differentiëren in de les getraind. Voorafgaand

Meike Berben

hebben we een nulmeting gedaan zodat we goed wisten hoe de docenten ervoor stonden in hun kennis en vaardigheden. Sommigen zijn er al intuïtief mee bezig in hun lessen en voor anderen was het compleet nieuw. Binnen het voortgezet onderwijs is lang gedacht dat differentiatie niet zo nodig was, omdat leerlingen na de basisschool al naar een bepaald schoolniveau gaan. Docenten in het voortgezet onderwijs zien echter wél verschillen tussen leerlingen. Bijvoorbeeld in niveau of motivatie en vragen zich af hoe ze hier mee om moeten gaan. Daarnaast is het rekening houden met verschillen een onderdeel van het Toezichtkader van de Inspectie. Ons aanbod rondom het differentiëren in de les is geschikt voor alle typen onderwijs en er zijn veel mogelijkheden om te differentiëren. We onderscheiden drie manieren van differentiëren; in instructie, leertijd en leerstof. Bij differentiëren in instructie bespreken we het didactisch model dat ook op de meeste basisscholen wordt gebruikt. Bij differentiatie in leertijd behandelen we onder andere tempodifferentiatie en bij differentiatie in leerstof gaan we in op het onderscheiden van moeilijkheidsniveaus in vraagstelling en lesstof en het omgaan met verschillende leervoor-

Martien van Moorten

Trainingen 'Differentiëren is te leren' voor docenten in het voortgezet onderwijs worden op de school zelf gegeven of bij de CPS Academie in Amersfoort. Voor meer informatie over deze training is het mogelijk contact op te nemen met Meike Berben m.berben@cps.nl of kijk op de website van de CPS Academie: www.cps.nl/differentieren

keuren van de leerlingen. Tijdens de trainingen richten we ons op de dagelijkse praktijk en geven we de deelnemers handige tips en instrumenten. Het traject bestaat naast trainingen ook uit lesobservaties met feedback, waarin de deelnemers de toepassingen van het geleerde kunnen laten zien. Parallel aan de praktische trainingen voor docenten zijn er bijeenkomsten met de teamleiders om te bespreken hoe de differentiatie geborgd kan worden in de school."

Durven loslaten

Van Moorten deed samen met 22 collega's de training 'Differentiëren is te leren': "Hoewel meerdere docenten al differentiatie in de lessen toepasten, was het toch heel prettig om tijdens de training even een stap terug te doen en differentiëren in de les onderling gelijk te schakelen en gezamenlijk te onderbouwen. Zelf stuur ik graag aan op differentiatie in instructie. Een manier van werken die ik momenteel uittest op mijn mentorklas. Die is in drie kleuren ingedeeld, waarbij de ene groep na korte instructie aan de gang kan, de ander

extra aanvulling nodig heeft en de laatste stap voor stap door het hoofdstuk heen geholpen moet worden. Als docent kost dat moeite, omdat je er niet meer bovenop zit hoe leerlingen de leerstof opnemen. Door de vele praktische handvatten die ik in de training heb gekregen, heb ik instructiedifferentiatie in mijn les durven inbouwen. Het gaf een hoop eye-openers waar ik direct mee aan de slag kon. Zo moest ik accepteren dat er leerlingen zijn die na hele korte instructie al aan de slag kunnen. Kwestie van durven loslaten. Ik vond het een hele goede training en hoop differentiatie in onderwijs door te kunnen zetten naar alle andere docenten binnen de school. Soms is er nog weerstand voelbaar, met name omdat differentiatie momenteel zo'n modewoord is waar veel onder wordt geschaard."

Meike Berben: "Daarom is het ook zo belangrijk dat je met het hele school-

team, inclusief schoolleiders en middenmanagement, met differentiatie aan de slag gaat. Dat motiveert, inspireert en zorgt ervoor dat deze manier van lesgeven wordt geborgd in de organisatie. Het blijvende effect van differentiatie is niet alleen verbetering van de les en het beter presteren van docenten die een inspiratie voor hun collega's kunnen zijn. Uiteindelijk kan differentiatie doorwerken in een betere score in het inspectierapport. Dat is gebeurd met het Teylingen College, dat nu beter scoort dan voorheen."

'Ik stuur graag aan op differentiatie in instructie'